

Zaključci s međunarodne konferencije u Šibeniku: Jačanje kulture integriteta

23. i 24. svibnja u Šibeniku je održana međunarodna konferencija čiji je cilj bio sagledati kako ojačati kulturu integriteta u Jugoistočnoj Europi. Na konferenciji u organizaciji Ministarstva pravosuđa i javne uprave Republike Hrvatske i Globalne inicijative protiv transnacionalnog organiziranog kriminala okupili su se ministri pravosuđa i drugi visoki dužnosnici iz područja pravosuđa i javne uprave, čelnici antikorupcijskih tijela iz regije te predstavnici međunarodnih i regionalnih organizacija, civilnog društva i akademske zajednice.

Ministri pravosuđa ponovno su potvrdili svoju predanost borbi protiv korupcije, vođenoj sveobuhvatnim strateškim pristupom usmjerenim na ciljne preventivne i kaznenopravne inicijative i intervencije.

Na konferenciji je istaknuto nekoliko ključnih točaka:

Nijedna država nije imuna na korupciju. Stoga je važno da države **uče iz iskustava drugih** u rješavanju tog problema. Šibenska konferencija pružila je zemljama Jugoistočne Europe priliku za učenje iz iskustava drugih zemalja u sprječavanju i borbi protiv korupcije, uključujući iskustva Republike Hrvatske kao susjedne zemlje i ujedno članice Europske unije.

Na konferenciji su istaknute korozivne veze između organiziranog kriminala i korupcije i takozvane „**organizirane korupcije**”, koja se odnosi na korištenje položaja moći za ostvarivanje financijske, političke ili društvene koristi. Budući da je korupcija pokretač organiziranog kriminala, predloženo je intenzivnije usklađivanje napora u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala.

Iako je ostvaren znatan napredak u procesuiranju koruptivnih djela, uključujući slučajeve korupcije na visokoj razini, postoji stalna potreba za reevaluacijom i unaprjeđenjem u tom vrlo izazovnom i važnom području.

Jačanje integriteta jedan je od temelja **prevencije** korupcije. Snažna preventivna komponenta koja uključuje transparentnost, pristup informacijama, antikorupcijsku edukaciju i zaštitu zviždača trebala bi biti u središtu nacionalnih strateških okvira za borbu protiv korupcije, s ciljem kreiranja sustavnih rješenja za minimiziranje mogućnosti za korupciju na svim razinama države.

U kontekstu jačanja kulture integriteta, konferencija je naglasila značaj podizanja svijesti o štetnosti korupcije i potrebi prijavljivanja nepravilnosti. To uključuje edukaciju o fenomenu korupcije, posebno u školama i na sveučilištima, te organizaciju javnih kampanja i događanja usmjerenih na podizanje svijesti o nužnosti borbe protiv korupcije.

Konferencija je istaknula važnost **Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije** (UNCAC) kao najopsežnijeg, pravno obvezujućeg i univerzalnog instrumenta za borbu protiv korupcije. Podsjetila je na političku izjavu naslovljenu „Naša zajednička predanost učinkovitom rješavanju izazova i provedbi mjera za sprečavanje i suzbijanje korupcije te jačanje međunarodne suradnje”, koju je Konferencija država stranaka

(7. svibnja 2021.) konsenzusom odobrila, a Opća skupština usvojila na svojem izvanrednom zasjedanju protiv korupcije 2. lipnja 2021. Osim toga, naglašena je važnost drugih međunarodnih mehanizama u borbi protiv korupcije, kao što su primjena Kaznenopravne konvencije o korupciji i Građanskopravne Konvencije o korupciji Vijeća Europe te rad antikorupcijskog tijela Vijeća Europe – GRECO-a.

Sudionici su podcrtali važnost angažmana svih razina društva u prevenciji korupcije. **Civilno društvo** i akademska zajednica imaju vrlo važnu ulogu u tom kontekstu jer predstavljaju dodanu vrijednost procesu donošenja antikorupcijskih politika, procjenjuju učinke provedenih mjera te provode obrazovne i druge aktivnosti za podizanje svijesti. Nadalje, ključno je osigurati prostor za civilno društvo i slobodu medija kako bi korupcija ostala u središtu pozornosti i kako bi se izgradila povezanost civilnog društva i vlade u jačanju integriteta.

Zemlje Jugoistočne Europe preuzele su niz značajnih antikorupcijskih obveza, uključujući one prema Europskoj uniji. Snaga tih obveza leži u njihovoj **provedbi**. Sudionici konferencije naglasili su važnost okvira i postupaka osmišljenih za pomoć državama u provedbi obveza i jačanju odgovornosti, koji uključuje Mehanizam za preispitivanje provedbe UNCAC-a, Berlinski proces i Regionalni plan za borbu protiv korupcije i nezakonitih financijskih tokova.

Korozivni učinak korupcije utječe na svakog člana društva jer potkopava povjerenje u javne institucije, što dovodi do erozije vladavine prava. Borba protiv korupcije stoga mora uključiti svakog građanina, kako bi se pokazalo da se korupcija neće tolerirati. Pristup **cijelog društva**, o kojemu se raspravljalo u Šibeniku, naglašava važnost povezivanja ključnih elemenata društva s ciljem promicanja zajedničkog pristupanja zajedničkom problemu.

Tehnološki razvoj u novije vrijeme omogućio je ne samo nove vrste kaznenih djela u području korupcije i organiziranog kriminala, već i nove načine njihova počinjenja te prikrivanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Ti novi izazovi posebno su vidljivi u kontekstu kriptovaluta i zahtijevaju učinkovit odgovor tijela kaznenog progona. Sustavna edukacija, odgovarajuća oprema i zakonodavni okvir ključni su u tom pogledu. Te bi elemente trebalo dopuniti snažnijom bilateralnom i međunarodnom suradnjom, među ostalim u kontekstu međunarodnih organizacija koje definiraju zajedničke izazove i moguća zajednička rješenja.

Sudionici su također naglasili potencijal znanosti, istraživanja i tehnologije za unaprjeđenje transparentnosti.

Sudionici konferencije izrazili su zahvalnost Ministarstvu pravosuđa i uprave Republike Hrvatske i Globalnoj inicijativi protiv transnacionalnog organiziranog kriminala na organizaciji i domaćinstvu ovog važnog događaja na hrvatskoj obali te su istaknuli važnost jačanja **kulture integriteta**. Također su izrazili nadu za sličnim regionalnim događajima u budućnosti.